

Opća deklaracija o bioetici i ljudskim pravima

19. listopada 2005.

Generalna konferencija,

Svjesna jedinstvene sposobnosti ljudskih bića da promišljaju o vlastitom opstanku i svojem okolišu, uoče nepravdu, izbjegnu opasnost, preuzmu odgovornosti, traže suradnju i iskažu moralnost koja daje izraz etičkim načelima,

Razmišljajući o naglom razvoju znanosti i tehnologije koji sve više utječe na naše shvaćanje života i život kao takav, imajući za posljedicu čvrst zahtjev za dobivanjem globalnog odgovora na etičke implikacije takvog razvoja,

Prepoznajući da etička pitanja, koja postavlja nagli napredak znanosti i njegova tehnička primjena, treba ispitati s dužnim poštivanjem ljudskog dostojanstva i općim uvažavanjem i poštivanjem ljudskih prava i temeljnih sloboda,

Odlučujući da je nužno i da je pravo vrijeme da međunarodna zajednica utvrdi opće principe koji će poslužiti kao temelj za pružanje odgovora čovječanstvu na stalno rastuće dileme i proturječja koja donose znanost i tehnologija na ljudski rod i okoliš,

Podsjećajući na Opću deklaraciju o ljudskim pravima od 10. prosinca 1948., Opću deklaraciju o ljudskom genomu i ljudskim pravima, koja je usvojena 11. studenog 1997. na Općoj konferenciji UNESCO-a, te Međunarodnu deklaraciju o genetičkim podacima čovjeka, usvojenu 16. listopada 2003. na Općoj konferenciji UNESCO-a,

Primjećujući da Međunarodni ugovor Ujedinjenih naroda o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima i Međunarodni ugovor o građanskim i političkim pravima od 16. prosinca 1966., Međunarodni ugovor Ujedinjenih naroda o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije od 21. prosinca 1965., Konvencija Ujedinjenih naroda o eliminaciji svih oblika diskriminacije protiv žena od 18. prosinca 1979., Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima djece od 20. studenog 1989., Konvencija Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti od 5. lipnja 1992., Standarda pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom, usvojena na Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda 1993. godine, Preporuka UNESCO-a o statusu znanstvenih istraživača od 20. studenog 1974., Deklaracija UNESCO-a o rasi i rasnim predrasudama od 27. studenog 1978., Deklaracija UNESCO-a o odgovornostima današnjih generacija prema budućim generacijama od 12. studenog 1997., Opća deklaracija UNESCO-a o kulturnoj različitosti od 2. studenog 2001., Konvencija ILO-a br. 169 o domorodačkim i plemenskim narodima u neovisnim zemljama od 27. lipnja 1989., Međunarodni ugovor o biljnim genetičkim resursima za hranu i poljoprivredu, kojeg je usvojila Konferencija FAO-a 3. studenog 2001. i koji je stupio na snagu 29. lipnja 2004., Sporazum o trgovačkim aspektima prava na intelektualno vlasništvo (TRIPS) koji je pridodan Sporazumu iz Marakeša kojim je osnovana Svjetska trgovinska organizacija, a koji je stupio na snagu 1. siječnja 1995., Deklaracija iz Dohe o Sporazumu TRIPS i javnom zdravlju od 14. studenog 2001. te drugi značajni međunarodni instrumenti koje su usvojili Ujedinjeni narodi i specijalizirane agencije u sustavu Ujedinjenih naroda, napose Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO) te Svjetska zdravstvena organizacija (WHO),

Također primjećujući da međunarodni i regionalni instrumenti u područja bioetike, uključujući Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i dostojanstva ljudskih bića glede primjene biologije i medicine: Konvencija o ljudskim pravima i biomedicini Vijeća Europe, koja je usvojena 1997. i stupila na snagu 1999., zajedno s Dodatnim protokolima, kao i nacionalno zakonodavstvo i propisi s područja bioetike te međunarodnih i regionalnih kodeksa o poslovanju i smjernicama te drugi tekstovi s područja bioetike, kao što su Helsinška deklaracija Svjetskog medicinskog udruženja o etičkim načelima provedbe medicinskih istraživanja na ljudskim subjektima, usvojena 1964. i izmijenjena 1975., 1983., 1989., 1996. i 2000. te Međunarodne etičke smjernice za biomedicinska istraživanja na ljudskim subjektima Vijeća međunarodnih organizacija za medicinsku znanost, usvojene 1982. i izmijenjene 1993. i 2002.,

Prepoznajući da se ova Deklaracija treba shvatiti na način koji je dosljedan nacionalnim i međunarodnim zakonima koji su u skladu s zakonom o ljudskim pravima,

Podsjećajući na Ustav UNESCO-a koji je usvojen 16. studenog 1945.,

Smatrajući da uloga UNESCO-a u utvrđivanju općih principa koji se temelje na zajedničkim etičkim vrijednostima za provođenje znanstvenog i tehnološkog razvoja i društvene transformacije kako bi se prepoznali izazovi do kojih dolazi u znanosti i tehnologiji te uzimajući u obzir odgovornost današnjih prema budućim generacijama kao i pitanja bioetike, koja nužno dobivaju međunarodnu dimenziju, a trebaju biti shvaćena kao cjelina, izrađena na načelima koja su već utvrđena Općom deklaracijom o ljudskom genomu i ljudskim pravima te Međunarodnom deklaracijom o genetičkim podacima čovjeka i uzimajući u obzir ne samo sadašnji znanstveni kontekst već i kontekst budućih razvoja,

Svjesna da su ljudska bića sastavni dio biosfere koja imaju važnu ulogu u međusobnoj zaštiti te zaštiti drugih oblika života, napose životinja,

Prepoznajući da je znanstveni i tehnološki razvoj, na osnovu slobode provođenja znanstvenih istraživanja, bio i može biti od velike koristi za čovječanstvo u povećanju, inter alia, prosječnog životnog vijeka i poboljšanja kvalitete života, te naglašavajući da takav razvoj treba uvijek nastojati unaprijediti dobrobit pojedinaca, obitelji, skupina ili zajednica kao i čovječanstva kao cjeline u priznavanju dostojanstva čovjeka te općeg uvažavanja i poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda,

Prepoznajući da zdravlje ne ovisi isključivo o znanstvenom i tehnološkom razvoju već i psihosocijalnim i kulturnim čimbenicima,

Prepoznajući također da odluke koje se odnose na etička pitanja u medicini, biološko-antropološkim znanostima i pratećim tehnologijama, mogu imati utjecaj na pojedince, obitelji, grupe ili zajednice te čovječanstvo u cjelini,

Imajući na umu da su kulturne različitosti, kao izvor za razmjenu, inovacije i kreativnost, potrebne čovječanstvu te, u tom smislu, predstavljaju zajedničku baštinu čovječanstva, no naglašavajući da se na njih ne može pozivati na račun ljudskih

prava i temeljnih sloboda,

Također imajući na umu da osobni identitet uključuje biološku, psihološku, socijalnu, kulturnu i duhovnu dimenziju,

Prepoznajući da neetički znanstveni i tehnološki način ponašanja ima poseban utjecaj na urođeničke i lokalne zajednice,

Uvjerena da moralna osjetljivost i etički način razmišljanja trebaju biti sastavni dio procesa znanstvenog i tehnološkog razvoja te da bioetika treba igrati dominantu ulogu pri izboru kojeg treba napraviti s obzirom na pitanja koja se pojavljuju vezano uz takav razvoj,

Smatrajući da poželjnost razvijanja novih pristupa socijalnoj odgovornosti kako bi se osiguralo da napredak u znanosti i tehnologiji doprinosi pravdi, jednakosti i interesu čovječanstva,

Prepoznajući da značajan način za ocjenjivanje socijalne realnosti i postizanja jednakosti podrazumijeva skretanje pozornosti na položaj žena,

Naglašavajući potrebu za jačanjem međunarodne suradnje u području bioetike, napose uzimajući u obzir posebne potrebe zemalja u razvoju, urođeničkih zajednica i ugrožene populacije,

Smatrajući da sva ljudska bića, bez razlike, trebaju uživati koristi istih visokih etičkih standarda u medicini i znanostima koje se bave istraživanjima života,

Proglašava sljedeća načela i *usvaja* ovu Deklaraciju.

Opće odredbe

Članak 1. - Područje primjene

1. Ova se Deklaracija bavi etičkim pitanjima koja se odnose na medicinu, biološko-antropološke znanosti te prateće tehnologije koje se primjenjuju na ljudska bića, uzimajući u obzir socijalnu, pravnu dimenziju i probleme okoliša.

2. Ova je Deklaracija namijenjena državama. Ona također pruža smjernice za donošenje odluka ili praktično postupanje pojedinaca, skupina, zajednica, institucija i korporacija, bilo javnih ili privatnih, kada je to odgovarajuće i relevantno.

Članak 2. – Ciljevi

Ciljevi ove Deklaracije su:

(a) osigurati opći okvir načela i postupaka za davanje smjernica državama u formuliranju njihovog zakonodavstva i politika u području bioetike;

(b) voditi aktivnosti pojedinaca, grupa, zajednica, institucija i korporacija, javnih i privatnih;

(c) promicati poštivanje ljudskog dostojanstva i zaštite ljudskih prava gajeći poštovanje za živote ljudskih bića i temeljne slobode, u skladu s međunarodnih zakonima o ljudskim pravima;

(d) priznati važnost slobode provođenja znanstvenih istraživanja i koristi koje proizlaze iz razvoja znanosti i tehnologije, uz naglašavanje potrebe za takvim istraživanjima i razvojem koji će se odvijati u okvirima etičkih načela koja su ustanovljena ovom deklaracijom i koja će poštivati ljudsko dostojanstvo, ljudska prava i temeljne slobode;

(e) negovati multidisciplinarni i pluralistički dijalog o pitanjima bioetike između svih nositelja i unutar društva kao cjeline;

(f) promicati jednakost pristupa razvoju medicine, znanosti i tehnologije kao i najveći mogući protok i brzu razmjenu znanja vezanog uz taj razvoj te zajedno korištenje prednosti, s posebnom pozornošću na potrebe zemalja u razvoju;

(g) čuvati i promicati interese sadašnjih i budućih generacija;

(h) istaknuti važnost biološke različitosti i njenog očuvanja kao zajedničke brige čovječanstva.

Principi

U sferi djelovanja ove Deklaracije, u odlukama ili praksi koju su poduzeli ili proveli oni kojima je ona upućena, trebaju se poštivati sljedeća načela.

Članak 3. – Ljudsko dostojanstvo i ljudska prava

1. Ljudsko dostojanstvo, ljudska prava i temeljne slobode moraju se poštivati u cijelosti.

2. Interesi i dobrobit pojedinaca trebaju imati prioritet nad samim interesom znanosti ili društva.

Članak 4. – Koristi i štete

U primjeni i unapređivanju znanstvenih spoznaja, medicinske prakse i pratećih tehnologija, trebaju se maksimizirati neposredne i posredne koristi za pacijente, sudionike u istraživanjima i druge pojedince kojih se to tiče, a svaka eventualna šteta takvim pojedincima treba se minimizirati.

Članak 5. – Autonomija i osobna odgovornost

Treba se poštivati autonomnost osoba u donošenju odluka uz preuzimanje odgovornosti za te odluke i uz uvažavanje autonomnosti drugih. Za osobe koje nisu u stanju samostalno donositi odluke, trebaju se poduzeti posebne mjere radi zaštite njihovih prava i interesa.

Članak 6. – Pristanak

1. Bilo koja preventivna, dijagnostička i terapijska medicinska intervencija može se provesti samo uz prethodni i slobodni pristanak dotične osobe koji podrazumijeva dobivanje dostatnih informacija. Kada je prikladno, dotična osoba treba izraziti svoj pristanak a može ga i povući u bilo koje vrijeme i iz bilo kojeg razloga bez nepovoljnih posljedica i šteta.

2. Znanstveno istraživanje može se provesti samo uz prethodni i slobodni, izrečeni pristanak dotične osobe koji se temelji na dobivenim dostatnim informacijama. Informacije trebaju biti odgovarajuće, pružene u sveobuhvatnom obliku i trebaju uključivati modalitete za povlačenje pristanka. Pristanak može dotična osoba povući u bilo koje vrijeme i iz bilo kojeg razloga bez bilo kakvih negativnih posljedica ili štete. Izuzeci iz ovog principa mogu biti učinjeni samo u skladu s etičkim i zakonskim standardima koje su usvojile države, sukladno načelima i odredbama utvrđenim ovom Deklaracijom, posebno u čl. 27. te međunarodnim zakonom o ljudskim pravima.

3. U odgovarajućim slučajevima za istraživanja koja se provode na skupini osoba ili zajednici, potrebna je i dodatna suglasnost pravnog zastupnika te skupine ili zajednice. Kolektivni sporazum ili pristanak voditelja zajednice ili drugog tijela ni u kojem slučaju ne može zamijeniti individualni pristanak pojedine osobe dobiven temeljem dostatnih i relevantnih informacija.

Članak 7. – Osobe koje nisu sposobne dati svoj pristanak

U skladu s domaćim zakonodavstvom, posebna zaštita daje se osobama koje nisu sposobne dati svoj pristanak:

(a) ovlaštenje za provođenje istraživanja i primjenu medicinske prakse mora se dobiti u skladu s najboljim interesom dotične osobe i sukladno s domaćim zakonodavstvom. Pa ipak, dotična osoba treba biti u najvećoj mogućoj mjeri uključena u proces donošenja odluke o pristanku, kao i odluke o povlačenju pristanka;

(b) istraživanje se može provesti samo radi neposredne koristi za zdravlje te dotične osobe, što podliježe ovlaštenju i uvjetima zaštite koji su propisani zakonom, te ako ne postoji druga alternativa istraživanju a čija bi se učinkovitost mogla usporediti kod tog sudionika s nekim drugim istraživanjem na koje bi on mogao pristati. Istraživanja koja nemaju eventualnu izravnu korist za zdravlje ispitanika mogu se poduzeti kao iznimka, uz maksimalna ograničenja i minimalne opasnosti i opterećenja kojima se izlaže ta osoba, a ako se očekuje da ta istraživanja doprinesu koristima za zdravlje drugih ljudi iz iste kategorije, moraju udovoljavati uvjetima propisanim zakonom i biti usklađena s zaštitom ljudskih prava individualnih osoba. Odbijanje takvih osoba da sudjeluju u istraživanju mora se poštivati.

Članak 8. – Uvažavanje ugroženosti ljudskih bića i osobnog integriteta

U primjeni i unapređivanju znanstvenih spoznaja, medicinskoj praksi i primjeni prateće tehnologije, treba se uzeti u obzir ugroženost ljudskih bića. Treba zaštititi

pojedince i grupe koje su posebno ugrožene a osobni integritet takvih pojedinaca treba se uvažiti.

Članak 9. – Privatnost i povjerljivost

Treba se poštivati privatnost dotičnih osoba i povjerljivost njihovih osobnih informacija. Takve se informacije, u najvećoj mogućoj mjeri, ne smiju koristiti ili otkrivati u bilo koje druge svrhe osim onih za koje su prikupljene ili za koje su dobile pristanak, sukladno međunarodnom pravu, a napose međunarodnom pravu o ljudskim pravima.

Članak 10. – Ravnopravnost, pravednost i jednakost

Temeljna ravnopravnost svih ljudskih bića glede dostojanstva i prava treba se poštivati tako da se prema njima postupa pravedno i na jednak način.

Članak 11. – Nediskriminacija i nežigosanje predrasudama

Niti jedan pojedinac ili grupa ne smije biti diskriminirana ili žigosana predrasudama iz bilo kojeg razloga u kršenju ljudskog dostojanstva, ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Članak 12. – Uvažavanje kulturne različitosti i pluralizma

Značenju kulturne različitosti i pluralizma treba se posvetiti dužna pažnja. Međutim, na takva se razmišljanja ne smije pozivati radi zadiranja u ljudsko dostojanstvo, ljudska prava i temeljne slobode, ni u principe utvrđene ovom Deklaracijom, niti radi ograničavanja njihovog područja primjene.

Članak 13. – Solidarnost i suradnja

Treba poticati solidarnost između ljudi i međunarodnu suradnju u tom smjeru.

Članak 14. – Socijalna odgovornost i zdravlje

1. Promicanje socijalnog razvoja i zdravlja svojeg stanovništva središnji je cilj svih vlada čiji bi ih svi sektori društva trebali zajednički nastojati provesti.

2. Uzimajući u obzir da uživanje najviših standarda zdravstvene skrbi koji se mogu dostići, predstavlja jedno od temeljnih prava svakog ljudskog bića bez razlike s obzirom na rasu, religiju, politička uvjerenja, ekonomske ili socijalne uvjete, napredak znanosti i tehnologije, treba pospješiti:

(a) pristup kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi i osnovnoj medicinskoj zaštiti, posebno vezanoj uz zdravlje žena i djece, jer je zdravlje osnovno za sam život i mora se smatrati socijalnim i ljudskim dobrom;

(b) pristup odgovarajućem načinu ishrane i vodi;

(c) poboljšanje životnih uvjeta i okoliša;

(d) ukidanje marginalizacije i isključivanje osoba na temelju bilo kojih razloga;

(e) smanjivanje siromaštva i nepismenosti.

Članak 15. – Sudjelovanje u zajedničkim koristima

1. Koristi koje nastaju kao rezultat znanstvenih istraživanja i njihove primjene trebaju se dijeliti s društvom u cjelini i u sklopu međunarodne zajednice, posebno zemljama u razvoju. U provođenju ovog načela, koristi mogu biti u bilo kojem od sljedećih oblika:

(a) posebna i održiva potpora te priznanje osobama i grupama koje su sudjelovale u istraživanju;

(b) pristup kvalitetnoj zdravstvenoj skrbi;

(c) pribavljanje novih dijagnostičkih i terapijskih modaliteta ili proizvoda koji proizlaze iz istraživanja;

(d) potpora zdravstvenim službama;

(e) pristup znanstvenim i tehnološkim znanjima;

(f) sredstva za izgradnju kapaciteta za istraživačke svrhe;

(g) drugi oblici koristi koji su sukladni načelima utvrđenim ovom Deklaracijom.

2. Koristi ne smiju sadržavati neprilične nagovore za sudjelovanje u istraživanju.

Članak 16. – Zaštita budućih generacija

Utjecaju biološko-antropoloških znanosti na buduće generacije, uključujući njihov genetički ustroj, treba dati dužnu pažnju.

Članak 17. – Zaštita okoliša, biosfere i biološke različitosti

Dužnu pažnju treba posvetiti međuodnosima između ljudskih bića i drugih oblika života, važnosti odgovarajućeg pristupa i korištenja bioloških i genetičkih resursa, poštivanju tradicionalnog znanja te ulozi koju ljudska bića imaju u zaštiti okoliša, biosfere i biološke različitosti.

Primjena principa

Članak 18. – Donošenje odluka i pristupanje pitanjima bioetike

1. Stručnost, poštenje, integritet i transparentnost u procesu donošenja odluka treba promicati a napose deklaracije o svim sukobima interesa i primjerenoj razmjeni znanja. Treba uložiti svaki napor i nastojanje kako bi se najbolje dostupne znanstvene spoznaje i metodologije upotrijebile u pristupanju i periodičnim revizijama

bioetičkim pitanja.

2. Osobe i stručnjaci koji se bave bioetikom te društvo u cjelini treba se angažirati u redovnim raspravama o toj temi.

3. Treba poticati mogućnosti za održavanjem pluralističkih stručnih javnih rasprava, kojima se traži iskazivanje svih relevantnih mišljenja.

Članak 19. – Etički odbori

Neovisni, multidisciplinarni i pluralistički etički odbori trebaju se osnivati, promicati i podržati na svim odgovarajućim razinama kako bi:

(a) izvršili procjenu relevantnih etičkih, pravnih, znanstvenih i socijalnih pitanja koja se odnose na istraživačke projekte koji uključuju ljudska bića;

(b) pružili savjete o etičkim problemima u kliničkom okruženju;

(c) izvršili procjenu znanstvenog i tehnološkog razvoja, formulirali preporuke i doprinijeli pripremanju smjernica o pitanjima koja se nalaze u području primjene ove Deklaracije;

(d) poticali rasprave, obrazovanje i podizali javno mnijenje te sudjelovanje i angažiranost u području bioetike.

Članak 20. – Procjena ugroženosti i upravljanje rizicima

Treba promicati odgovarajuću procjenu i svrsishodno upravljanje rizicima koje se odnosi na medicinu, biološke i antropološke znanosti i prateće tehnologije.

Članak 21. – Transnacionalna praksa

1. Države, javne i privatne institucije te stručna udruženja koja se bave transnacionalnim aktivnostima trebaju ići za tim da osiguraju da je svaka aktivnost s područja primjene ove Deklaracije, koja je poduzeta, financirana ili na drugi način slijedi zacrtano u cjelini ili djelomično u različitim državama, dosljedna načelima postavljenim ovom Deklaracijom.

2. Kada je istraživanje provedeno ili na drugi način izvršeno u jednoj ili više država (državi domaćinu (državama domaćinima) a financirana od strane druge zemlje), takvo istraživanje treba biti predmet etičkog nadzora odgovarajuće razine u zemlji domaćinu i državi u kojoj se nalazi davatelj financijskih sredstava. Taj se nadzor treba zasnivati na etičkim i zakonskim standardima koji su u skladu s načelima utvrđenim ovom Deklaracijom.

3. Transnacionalna zdravstvena istraživanja trebaju odgovoriti na potrebe zemalja domaćina a važnost istraživanja koje doprinosi ublažavanju hitnih zdravstvenih problema u svijetu treba biti priznata.

4. Prilikom ugovaranja sporazuma o istraživanju, uvjeti suradnje i sporazum o

koristima istraživanja moraju se utvrditi uz jednako sudjelovanje svih ugovornih strana.

5. Države trebaju poduzeti odgovarajuće mjere, kako na nacionalnoj tako i međunarodnoj razini, za borbu protiv bioterorizma i nedopuštene trgovine organima, tkivima, uzorcima, genetičkim resursima i genetičkim materijalima.

Promicanje Deklaracije

Članak 22. – Uloga države

1. Države bi trebale poduzeti sve odgovarajuće mjere bez obzira da li su zakonskog, upravnog ili drugog karaktera, kako bi provele načela postavljena ovom Deklaracijom u skladu s međunarodnim zakonom o ljudskim pravima. Takve mjere podržat će aktivnosti u sferi obrazovanja, obučavanja i javnog informiranja.

2. Države trebaju dati poticaj osnivanju neovisnih, multidisciplinarnih i pluralističkih etičkih odbora, kao što je utvrđeno člankom 19.

Članak 23. – Obrazovanje, obučavanje i informacije s područja bioetike

1. Da bi promicali načela postavljena ovom Deklaracijom te postigli bolje razumijevanje etičkih implikacija razvoja znanosti i tehnologije, napose na mlade ljude, države trebaju nastojati njegovati obrazovanje i obučavanje u bioetici na svim razinama, kao i poticati informacije i programe za diseminaciju znanja o bioetici.

2. Države trebaju poticati sudjelovanje međunarodnih i regionalnih međuvladinih organizacije i međunarodnih, regionalnih i nacionalnih nevladinih organizacija u tim nastojanjima.

Članak 24. – Međunarodna suradnja

1. Države trebaju njegovati međunarodnu diseminaciju znanstvenih informacija i poticati slobodan tijek i razmjenu znanstvenih i tehnoloških znanja.

2. U okviru međunarodne suradnje, države trebaju promicati kulturnu i znanstvenu suradnju te sklapati bilateralne i multilateralne sporazume koji omogućavaju zemljama u razvoju da izgrade svoje kapacitete za sudjelovanje u stjecanju i razmjeni znanstvenih spoznaja, odnosno know-how i koristi koji proizlaze iz toga.

3. Države trebaju uvažavati i promicati solidarnost između pojedinih i svih država, kao i pojedinaca, obitelji, skupina i zajednica, s posebnom pažnjom usmjerenom na one koji su postali ugroženi uslijed bolesti ili invaliditeta ili drugih osobnih, socijalnih uvjeta ili uvjeta iz okoliša te one koji imaju vrlo ograničene resurse.

Članak 25. – Daljnje aktivnosti UNESCO-a

1. UNESCO će promicati i diseminirati načela utvrđena ovom Deklaracijom. U obavljanju tih aktivnosti UNESCO će traži podršku i pomoć Međuvladinog odbora za bioetiku (IGBC) i Međunarodnog odbora za bioetiku (IBC).

2. UNESCO će potvrditi svoju obvezu da se bavi problemima bioetike i promicanja suradnje između IGBC i IBC.

Završne odredbe

Članak 26. – Međuodnos i komplementarnost ovih načela

Ovu Deklaraciju treba shvatiti kao cjelinu a načela treba shvatiti kao komplementarna i međusobno povezana. Svako načelo treba razmatrati u kontekstu drugih načela, kako to odgovara i može se primijeniti u danom kontekstu.

Članak 27. – Ograničenja u primjeni načela

Ako primjenu načela Deklaracije treba ograničiti, treba to učiniti zakonom, uključujući zakone u interesu javne sigurnosti, za potrebe istrage, otkrivanja i vođenje krivičnog postupka u slučaju kaznenih prekršaja, radi zaštite javnog zdravlja ili zaštite prava i sloboda drugih. Bilo koji takav zakon treba biti u skladu s međunarodnim zakonom o ljudskim pravima.

Članak 28. – Poricanje radnji koje su u suprotnosti s ljudskim pravima, temeljnim slobodama i ljudskim dostojanstvom

Ništa se u ovoj Deklaraciji ne može tumačiti na način da podrazumijeva traženje prema bilo kojoj državi, skupini ili pojedincu kako bi se on/ona angažirala u bilo kojoj aktivnosti ili izvršio/la bilo koju radnju koja je u suprotnosti s ljudskim pravima, temeljnim slobodama i ljudskim dostojanstvom.